

TELEGRAFUL ROMANU.

No 90. ANULU XIX.

Sabiu, in 11/23 Novembre 1871.

Telegraful este de döne ori pre septembra: Dumineacă și Joia. — Prenumeratul se face în Sabiu la expeditura poiei pre afară la c. r. poste cu bani gata prin scrisori francate, adresate către expeditura. Pretul prenumeratului pentru Sabiu este de anu 7 fl. v. a. ear pre o jumetate de anu 3 fl. 50. Pen-

tru celelalte părți ale Transilvanie și pentru provinciile din Monarhia pre unu anu 8 fl. iera pre o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime, și tieri străini pre anu 12 1/2 fl. anu 6 fl.

Inseratele se platește pentru întâia oră cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. a.

Aradu, 9 Novembre. Preasânt'a Sea Par. Episcopu Procopiu, în urmarea celor decisive în sinodul archierescu din 24 Augustu a. c., a hirotesit in 8 Novembre de Archimandritu episcopal-pescu pre D. Mironu Romanu Vicariu episcopalescu.

Serbarea onomastică a Maj. Sele Imperatesei și Reginei Elisabet'ă.

Duminica in 7 Nov. c. n. s'a serbatu cu solemnitate in biserică nostra din cetate impreuna cu servitioul obiceiuitu și onomastică Majestătiei Sele Imperatesei și Reginei Elisabet'ă, cindu-se rugacioni pentru indelung'a și fericita sănătate a Acelei preinalte Domne. La solemnitatea acestei a luat parte Excelenț'a Sea Preasântul Archiepiscopu și Metropolitul Andrei Baronu de Siaugun'a, Consistoriul archidiecesan, corpul profesorilor institutului ped.-teologicu, elevii institutului și una numera frumosu de popor din toate clasele societății noastre.

Diurnalul nostru. este de unu tempu încocă ieșasi tient'a sagetilor inveninate, aruncate de unii alii prin diuariile noastre române. Asă corepondintele „Federatiunei“, dela Alb'a-Iuli'a, in nrulu 106 alu acesteia dice, ca „Telegrafu romanu“ este nou diuariu ungurescu scrisu romanescu.

Amu intrebă pre inteleptolu autou alu diplomaticsei și politicsei corespondintie, ca in care numeru a scrisu diuariul acesta și a aperat interesele unguresci și in specialu ale guvernului ungurescu, și pentru că asertuinea sea sa nu semene unei malitie babesici, sa cîdzie articuli și sa argumentedie cu fapte insinuările sele. Până când nu va face acesta, noi ne vomu indoide capacitatea corespondintelui de a apriu cele ce se scriu prin diuarie preste totu și considerâmu pasagioul seu celu din nrulu citat alu „Federatiunei“ de o ultima și desprata incercare de a depopula răsătoria noastră.

Diet'a Ungariei.

In siedint'a din 7 Novembre se autentica mai întâiu protocolul siedintei precedinte. Presedintele anuncia mai multe petiuni de jurisdictioni, care deodata cu cele presentale de călăva deputati se transpunu comisiunii petiunarie.

B. Orbán interpelă pre ministrulu de interne in sfacerea unor ilegalități, care sănu si in templu la organisationea scaunului Udvárhely in Traoni'a. Ministrul respondere ca nu-i este nimică cunoscutu. Dupa aceste respondere contele Andrassy la interpellationea lui Helfy și K. Tisza. Referintele comitetului centralu Ig. Hajdu presinta raportulu despră projectulu de lege privitoru la comunitate contractualiste. Se va tipari si pune la ordinea dilei. Se trece la ordinea dilei la care sta projectulu de lege despră executorii judiciali; referintele comitetului centralu L. Szögyényi recomanda casei editiunea aceluui comitetu că basa pentru desbaterea speciale; casă primesc proiectul său observare de basa pentru desbaterea speciale și trece in data la aceasta. Deosebiti §§ se fac la desbatere și se primesc său modificări marcabile, cu ce siedint'a se incheia.

In siedint'a din 8 Nov. se autentica protocolul siedintei precedinte. Mai multi deputati asternu petiuni private care se tramtu comissionei respective. Se facu mai multe interpellationi pentru publicul nostru de putinu interesu. La ordinea dilei sta projectulu de lege pentru venare; a supr'a acestei cestioni se incinge o desbatere lungă și viuă; in fine se primă inşa projectulu de basa pentru desbaterea speciale, care in data se si incep să dură pâna la § 2 pâna la finea siedintei.

In 9 Nov. se autentica de asemenea protocolul siedintei precedinte. Dupa aceea ia cuventul A. Mocioni și vorbește cele publicate in nrulu trecutu. Ministrul Tóth asterne unu proiectu de lege despră modificarea legei de alegere; după aceste se continua desbaterea speciale a legei de venare; §§—27 se primesc său modificări insemnate; desbaterea se va continua in siedint'a prossima.

In 10 Novembre se tienă o siedintă foarte scurta in care se rezolvă căte-va afaceri secundare și se fină desbaterea speciale despră legea de venare a cărei §§ se acceptara său modificări mai insemnate.

In siedint'a dia 11 Noemvre, după finirea formalelor obiceiuite îndrepta Fr. Chorin o interpellatione către ministrul de justitia cu privire la scirea respandita ca comisiunea esmisa pentru unele modificări ale procedurei civile devenite necesarie in urmă organisationi judecătorielor aru si cerut imputernicirea de a străformă radicalu aceea procedura. Ministrul respondere la această interpellatione și dice ca problema comisiunii e elaborarea unui proiectu pentru delaturarea defectelor celor mai pregnante ale procedurei civile, comisiunea e mai departe însarcinata a precumpări cestionea ca sa se sustina curtea de cassatiune in formă ei de astăzi seu aru si mai bine a se contopi ieșasi cu curtea supremă judiciară etc.

Se face alegere pentru unu vice-presedinte și se alege I. Bánó cu 150 voturi contră 80 pre care le capetă br. L. Simonyi. I. Bánó ia cuventul și multiameșce casei pentru alegere. Se face alegere și pentru călăva membri a unor comisiuni și după aceea urmează desbaterea despră legea colonistilor.

In 12 Noemvre tienă ambele case siedintie scurte in care ministrul Szlávy după finirea formalelor obiceiuite impartesiesce ca M. Sea a chiamat pre contele Andrassy la Viena și ca e probabile ca se voru face schimbări in sinulu regimului; in atari impregiurări róga casele a-si sistă siedintele publice pâna s'au indeplinitu acele schimbări.

Din döne circularie consistoriali estragemu aici urmatorele :

Fiindca unu dintre PP. Protopopi și Administratori protopopesci, după cum se arata Consistoriul archidiecesan de către Directiunea finanziare r. u. din Clusiu cu harthi'a dto 13 Octobre a. e. Nr. 23.426, — nu s'au satisfacutu inca nici pana acum ordinatiunei consistoriali dto 16 Iuliu a. c. Nr. 575, in privint'a compunerei unei consemnari despră toate scriptele și deliberatele divortiali, cari dela intrarea in viatia a legei dietali XXIII. (14 Aug. 1868) seu nu s'au timbrat de seliu seu nomai defectuosu, și a impartasirei unei atari consemnari cu directiunea finantiarie respectiva spre timbrare, — asă Consistoriul archidiecesan se află indemnătu a indatoră de nou pe PP. Protopopi și Administratori protopopesci, că său amanare se caute a satisface susnumitei ordinatiuni consistoriali cu aceea, că pe viitoru aceste consemnari despră actele divortiali netimbrate precum și despră deliberatele devenite in putere de lege, suntu de a se impartasi de a dreptulu aceluui oficiu r. u. de contributiune, in a carui teritoriu locuiesc partile litigante.

Fiindca la cele mai multe procese divortiali s'a observat, ca actele procesuali ale partidelor se lucra de nisce oameni, cari n'au nici cea mai mica cunoștință de canonele bisericei noastre și nu sciu formulă și motivă petițilorloru, ba prea adeseori se intempla, ca vreindu a și acoperi nesciuntia loru, sub numele partidei se dimittu in cele mai frivole polemii, din care causa scriptele acestoru procese divortiali devin său de totu nechiare său prea voluminoase, asă incătu in totu castulu

pertractarea și deciderea loru atât la scaunele pesci, cătu și la Consistoriu se ingreunăză într'o mesura de totu mare; și fiindca de altă parte feteloru litigante se causează chielueli mari din partea acelora defenscri, cari numai pre ascunsu lucra, și numele loru nu le scriu pre conceptele loru; asă Consistoriul archidiecesan voindu-a delatură aceste abusuri, și a nu lasă, că poporul nostru creditiosu se devina prada acestor chielueli mari, să aflatu indemnătu a otari: că pe viitoru scriptele proceselor divortiali, tomai că și la procesele civili, se fia subscrise afora de partida și de advocalu său Defensorile, și scaunele pesci, că judecătorii de I. instantia in cause matrimoniali, dela publicarea acestei ordinatiuni să nu mai primăscă sperătare scripte fora subcrierea advocalului, său defensorului.

De aci nici de cum nu urmădia, ca și candu Consistoriul archidiecesan aru voi să restranga pe cei litiganti in alegerea Advocatilor său Defensorilor loru, ci urmează invederatu, ca Consistoriul archidiecesan voiesce a asieză ordinea buna prin hotărirea acestei, lăsându feteloru litigante voia libera de asi luă după placu pe advocalu său defensorul loru, dar' pretinde, că fiecare advocalu său defensor să subscrive numele seu in harthi'a, ce o face in partea clientului seu.

In fine defensorile in inticlesulu § fului 442 din Compendiul dreptului Canoniciu pote fi nu numai unu advocalu censurat, ci și unu preotu și diaconu, și mireanu, care cunoște canonele bisericesci, și este cunoscutu de omu literat, și spătă acestu scopu are in cuiintiarea Archiereului seu.

Cătu pentru spesele procesuali, acestea suntu de a se insemnă din positia in positia, și ase astern la scaunul protopopescu, că la aducerea deliberatului să se licuideze și otârasca și in privint'a loru, și apoi de odata cu actele se voru astern Consistoriul spre revisiune și finală decidere.

Sabiu, 7/19 Novembre 1871.

Dominule redactoru! Reservandu-mi dreptulu de a responde — căndu 'mi voru iertă impregiurările — la tôte, căte s'au versat a aspr'a mea in numerii 87 și 88 ai „Telegr. Rom.“ — cu privire la cele ce se cuprindu in nr. de astăzi 89 și anumitu la corespondint'a dia Alb'a-Iuli'a 10 Nov. n. 1871, rogu pre onorat'a redactione sa bine-văiesca a dă locu in „Telegr. Rom.“ urmatorei

De chiaratuni:

1. Eu despră autorulu și istorulu corespondintei din Alb'a-Iuli'a primita in nr. 106 alu „Federatiunei“ n'amu nici cea mai departe cunoștință;
2. Deca sub protopopulu, ce se pretinde a fi autorulu aceluui corespondintie, a și fi cumva intellesu en — precum cu parere de reu amu vediutu, că sum suspionat și despră altele — și prin urmare, deca eruptiunile corespondintei Y. aru fi îndreptate aspr'a persoanei mele; eu cea dintău o dechiaru de scornitura malitiosa și tendențiosa, ieșă pre cele din urma de calumniu nerusinat și totulu, de o intriga diabolă și unu capu de opera ieșitica.

3. Prin organulu „Telegraful Romanu“ provoca prin acestă și rogu pre redactorulu „Federatiunei“, că in nr. celu mai de aproape alu „Federatiunei“ sa reverse lumina aspr'a envintelor „Telegrafului“ de astăzi: „ca insusi redactorele „Federatiunei“ să au exprimatul inaintea mai multor'a, cumea de-și i pare reu pentru publicarea unelei corespondintă aceasta a venit din partea unui barbat — protopopu neunitu din Sabiu — care sta in fruntea trebilor bisericesci, aproape de Metropolitulu

atacatu, prin urmare acelă are să responde pentru investigarea cuprinse în acea corespondință și să standu acelă — să se declară că cine este acelu protopop?

Ioanu Haoniu,
protop. prof. și director.

Comitetul „ad hoc“ și publica procesele verbale în „Albină“ pre largu. Lucru curiosu înse că cu tota extensia publicării cunprinsurile parerilor, ce au incursu, nu se amintescu. Ne spune dreptu despăgubire și mai pre largu parerile membrilor sei, de cari nu avea nimenea lipsă și despre cari se poate presupune fără de a intruni pre respectivii domini în comitetu. Din tôte cîte ceteru în procesul verbal, nimică nu apare astă interesant, că continuitatea dreptului în instanță, adusă în legatura cu consemnarea dela Mercurea. Acestă merită să se tratată deosebitu.

„Albină“ cu multu necasă, dăra totu au ajunsu și ea la o infratre. Ne spune ca „Jokai“, „bine-meritatul“ redactore alu diocesului magiaru „Hon“ i dăde ansa la aceasta sublimă temă.

Cel puțin acum nu va mai iridiști pre altii ceteri său înfratitul mai nante, de să acelă încă e la ómeni de calibru albinescu o scandală fără mare. Acei altii au facut o infratre cu concordanță de săi loru pentru afaceri comunali. „Albină“ înse a intielesu dela „Hon“, că acestă s-a indignat de nisice escese ce le-au facutu nisice magari băti în Nitră cu ocasiunea unei adunări naționale slovace și indignația această a datu ansa la celu „dintâi pasu de infratre.“ Sa simo diso noi astă ce-va î n'avea tiéră ungurăsoa stăti bani ou cătu sa ne buciume „Albină“ ca suntemu venduti ungurilor. Dăra ce sa-i faci? Morală „Albină“ este de a avea densă totu-de-ună dreptu și de a lăua totu-déună la tôte actele nături și inițiativa. Altu-feliu ele nu suntu bune. Noi credem ca și cu principiile moralei densei vomu mai stă căto-o data de vorba. Tota bălă sa-i astă leenlu.

Sabbiu, 4 Novembre st. v. 1871

(Urmare.)

Punctul 2, pre care tu combate, e celu cu „belescu“. Cu privirea la acestă amu a comunică că despre „preoli și invinuiră drepte și nedrepte“ nu s'a amintit nimicu în sinodul ci numai despre protopopii și adeca dñi'a sea a disu că sa se spuseze o leșă la protopopu, că acestă sa si o aiba anumita și sa nu mai păla scole și rompe dela poporul cătu i place lui. Ripsarea lesei e o necesitate, căci după cum cu totii scim, au disu dnului E. M., protopopii „belescu“ poporul și sunta și siliti a face. Pasagiul frumosu, unde vorbesce despre acelă, d. E. M. în sinodul nu la vorbitu, ci l'a compusu și scrisu doapă a cee a casa, cu scopu de a nu o rompe ca protopopii, pre cari în sinodul din Mercurea, sia si numai prin espressiunea triviale „belescu“, i-a atacatu, chiar și cându aru si vorbitu după cum a scrisu, indată ce în generalu afirmă că sunta „invinuiră drepte“; căci deca cineva scote ceva cu nedreptulu dela altulu, insiela; protopopii după disa dlui o facu, după cum arata invinuire drepte, ergo protopopii suntu insielatori său belitori. Astă dăra sa concedem ca dlui a vorbitu după cum a scrisu, și totu-si cine-va pote sa nu sia „omu reu la susțetu, desbracatu de totu semitiu bunu“ cându publica ca, dñi'a sea a vătămatu statoul preotiesc resp. protopopescu, că din contra, cându cine-va n'ară și similiu vătămarea, săru potea afirmă despre elu ca similiu lui celu bunu e tocitu etc. Prin urmare e dovedită ca pasagiul resp. alu dñeie sele e o frasă gălă, o sofismă, prin care voiesce astă spăla facia și a ascunde adeverul. Sun deci indreptatul a întrebă: cine e omu reu la susțetu, spiritu perversu, după cum a intitulat dñi'a sea pre subsemnatolu, acelă care semte o vătămare adeverala, intenționata și o publică său acelă care vătăma și apoi vedindu că nu i-ea bine la cale și negă faptă și invinuțiesce prealbul?

Cu o cutesantă și obrasnicia condamnavera se incercă dñi E. M. mai departe a ascunde adeverul în punctul principal și adeca în punctul unde sinodul alegatoriu a trecutu preste „concursu“ nu a respectat legea și comitetulu seu și fără de a lăua săma de acestă le-a desconsiderat cu o negrigintă neescusavera și ceea ce este mai mulu nici n'a adusu bateru unu conclușu în privirea

acestă; va sa dică nu numai a calcătă legea ci și o formalitate parlamentaria. — (Acelu punctu lu numescu dñi'a sea „bubă pseudo-membrului“, în adeveru este greu a se cunoscă pre sine căci altu-cum, pote că dñi'a sea de atunci s'ară și convinsu că, insuși a fostu bubă cea rea a sinodului, membrul cangrenat, care trebuia, după scripture, lăiatu și aruncată că să nu molipsescă totu trupulu.)

Cu privirea la ceea ce este superflou a me este mai pre largu din cauza că și acel dñi E. M. declară ceea ce s'a spusu în „de sub v.“ că adeca dñi'a sea a indemnătă pre sinodu — „din punctul de vedere alu economisări de tempu“ a calcă concursul și comitetulu, ceea ce se poate vedea din coresp. d. sele. Nu scimă deca dñi'a sea a vorbitu în sinodul și scrisu în corespondință cele referitoare la punctul acestă din neprincipere statului org., a canónelor bisericescă, și preste totu, din necunoscentia ori cu scopu (absichtlich). În casu dințău să nu se aște vătămatu deca și dâmu statul a scrutină ceva mai bine ale noastre asideiamenți și apoi se va convinge despre neadeverul celoru affermate, se va convinge că nu e numai § 53 din „Statutul organicu“ datatoriu de mesura, care lucru se poate deduce, mai la măna, chiar și din autonomia parochelor și a protopresbiterelor; în casu alu doilea lu compatim i mu de atâtă reîntă și i dâmu ierăsi svatul a strigă: „pater peccavi“ fatia de patria-i mai ingusta, care de atâtea ori și dñeie sele că și altora i-a dovedit favoruri, l'a cuprinsu în bratiele-i deschise și l'a adaptit; căci numai astă i va fi posibilu a repară incătu-va încrederea care o a avutu la poporul Mercureanu și preste totu, și de care a abusat orbesce, care abusare ne-a indignat, ne-a ingrijosat pre toti, mai multu decătu, pote, crede dñi'a sea. —

Multu ne place cum incungura dñi E. M. cu-vintele cele „fără de simbure“: „teoriile nu platesc nimică și testimoniale suntu litera mortă.“ Despre aceste nu vorbesce în tota coresp. nimică, se poate că se va și rugină de goliciunea, ce și-a datu atunci; ci amintescu numai despre o cualificare dupla: practica și teoretica. Această nu trebuia să o spune lumei, căci este unu lucru prea cunoscutu, ci trebuie să afirme că praca basată pre teorii largi, bune și perfecte este de preferit teoriilor singure. Teoriile suntu basă sine qua non a pracei în ori-care specialitate, pentru individii cari dorescă sa coversiște incătu-va aceea specialitate. Praca basată pre atari teorii este unilaterală, neindestulă și nu cuaște nici nu deschide cui-va drumul la o cariera mai înaltă; nu ne potem arăta lumei colte cu ea, ci trebuie să o ascundem fatia de praca asediata pre teorii. Cumca unu om, care n'a finit studiile teoretice etc. n'are teorii complete este unu adeveru necontestavero, afară deca cine-va este unu geniu. Studiile teoretice universale se potu castiga numai la gimnaziu respective alte scole de specialitate și, completarea loru în vre-o specialitate la facultă. Clientii dñi E. M. n'au finit nici pre aproape cursulu studiilor, prin urmare nici nu au acele pregătiri teoretice cari i indreptătiesc la aspirarea de a face o cariera, afară deca cum-va nu suntu geniuri —, care lucru lu lasămu publicului spre judecare.

Individul indreptatul cu teoriile castigate la gimnasiu și facultate totu-déună ajunge și întră în eruditie pre unulu cu teorii mai putine, pre cându vice-versă nici cându nu se poate afirma și din acelă causa considerându chiamarea înaltă a unui protopresbiteru, sum de parere că teoriile complete suntu totu-déună de preferit praca asidu mehanice, căci acelă nu o va aduce nici cându la vre-o perfecție, pre cându teoriilor le este drumul preparato de a-si luă unu avenu mai mare. Astă dăra nici în privirea acelă n'a avutu dñi E. M. dreptu cându s'a folositu de aceea norma în sinodul contră candidatilor cu teorii, chiaru cându le-aru fi comentatul după cum serie, ceea ce nu sta; totu ce a avutu de scopu cu acele cuvinte a fostu: seducerea sinodului și aplicarea loi spre clientii dñeie sele, carii altu cum aru și remăsu în balta. Dece dñi E. M. n'a voită sa vătăme pre nimenea după cum dice prin acele afirmații necopă, că a vorbitu obiectivu, apoi cu de după pronunciarea loru a tenuți de necesariu a se adresă către subsemnatulu cu escușări că n'a fostu lăuată contră nimenii și prin urmare nici contră subsemnatului și deca a fostu lăuată apoi la tienemu tocmai din acelă cauza de unu omu fatănicu și fără caracteru,

căci: nu sta fatia cu cuvintele sele, său după disa romanescă ună dice și altă face. (Va urmă.)

Nr. 844.

Epit. 297.

Circularul senatului episcopal alu consistoriului român greco-oriental din Aradu.
(Prin care se normisă tacsele consistoriale pentru fondul diecesanu, și cele pentru scaunele protopresbiterale.)

Sinodul eparchiei aradane tenuțu în anul trecutu 1870, prin conclusulu de sub nr. 140, a enunciat într-altele cum ca: Tacsele pâna acum a în usu la consistorie, avendu a fi precu fipsate prin senatul episcopal, pâna la regularea loru definitiva, remânu în vigore în asemenea măsură și pentru scaunele protopresbiterale; avendu a se întrebuntă la protopresbiteratul pentru acoperirea speselor scaunului, după modulu și măsură ce se va stăveri acolo; iera cele intrate la consistorie, se voru administră pre lângă contorii formali episcopiei pre semă fondului generalu diecesanu.

Pentru efectuarea acestui conclusu sinodal, senatul episcopal alu consistoriului de aici, avându în vedere tacsele introduse din vechime cu „Rescriptul declaratoriu“ și modificările întemeiate în decurgerea temporii, apoi schimbările intrate în sistemul administratiunei bisericescă, — prin acelă în mod provizoriu a normisat tacsele cuprinse în conspectul aici sub %. alaturat.

1. Dupa acelă normisare, stațiunile de parochu, cupelanu și invetitoriu, suntu impartite în 3 clase, fipsându-se tacse obvenindă pentru fiecare de osebi; carea se cere la intarirea respectivilor parochi, capelani și invetitori.

2. Cându cine-va se strâmută dela o stațiune la altă, are de a plăti pre lângă tacse obvenindă în punctul 1, și adausu fipsatu de sub punctul 2 alu conspectului; care adausu, la primă strămutare se da simplu; la a două duplu; la a treia triplu; și astă mai departe.

3. Tacsele normisate se voru incassă în modu supletoriu pentru totă casurile, căci au întrevenit dela constituirea nouului consistoriu, și respective a scaunelor protopresbiterale.

4. Clasificarea generală a stațiunilor preotiesc și invetitoriesc, se va efectua de aci înainte; iera deocamdată stațiunile, ce vinu anume sub întrebare, se voru clasificate din casu în casu.

5. In causele de controversie (procese matrimoniiale) tacsele obvenindă le va anticipa partea acuzatorie; fundu apoi prin sentința forului competente, a se convinsă partea adversă la rebonificarea respective suportarea acestei tacse, și celor ce se voru mai prelindă.

6. Excepținea dela solvirea acestoru tacse, numai cu privire la aceea se poate face, cari prin atestate autentică, demne de credință, voru documenta: „absolută paupertate materială“; avendu forul de primă instantia, a notifică asemenea impregnări obvenindă în sentința meierorială.

7. Tacsele pentru estradarea și vidimarea unei copie, respective unei estrase protocolarii, îdespre actul de complanare între părțile litigante, încheiatu la scaunul protopresbiteralu, competu notariului scaunului protopresbiteralu; iera pentru cele estrădate din archivul consistorialu, competu secretariului consistorialu.

8. Scaunele protopresbiterali, au a portă unu ratiocinu esacă despre percepționile tacselor, și despre erogationile facute din acele.

9. Stațiunile preotiesc, le clasifica concernentul scaunu protopresbiteralu, cu ocasiunea esaminării actului de alegere, de parochu său capelanu; reflectându firesc la veniturile, respective dotatiunea parochiei său a capelaniei.

10. Clasificarea stațiunilor invetitoriesc o va enunța senatul scolaru cu ocasiunea esaminării actului de alegere a respectivelui invetitoriu; reflectându-se asisderea la salariele și emolumentele cu care suntu proveydute stațiunile invetitoriesc.

11. Tacsele obvenindă dela parochu și capelanu, subto de n se solvi de locu după intarirea actului de alegere; iera cele dela invetitori, la prima decretului de intarire: observându-se acelă și la casurile de strămutare dela o stațiune la altă.

12. Acei preoți, capelani și invetitori nou alesi, cari din lipsă a midilócelor materiali, nu ar fi în stare de locu a depune tacs'a recerută, se potu deobligă a solvi în rate lunare, său pâna la unu terminu acomodatu, ce li se va desige. —

13. Totu odata se pune în datorintia domnilor protopresviteri: a eruf tōte casurile amintite în punctul 3, căte au intrevenit dela constituirea nouui Consistoriu, anume dela 1 iunie 1870 și astuzelui a execută supletoreea incasare a tacelor obveninde dela respectivii individi; avendu cele destinate pre sém'a fondului generalu diecesanu, a le administrá aici, pre lângă specific'a consemnare; iéra cele menite pre sém'a scaunului protopresbiteral, a le intrebuintă acolo. —

14. În sine din partea Consistoriului metropolitan se pretinde, că cu subternerea veri-cârtei cause de apelata, respectiv'a parte insinuatória, sa depuna anticipative și tacs'a de 50 fl. v. a. menita pentru acoperire speselor ce se facu acolo. —

Concurrentii domni protopresviteri suntu postiti: spre scire și acomodare, a espedă fiesce-cârui comitetu parochialu și preotimoi, căte unu exemplar din acestu circulariu, adornat cu conspectul tacelor de sub intrebare; avendu despre acésta a reportă la tempula seu.

Datu din siedintă a senatului episcopal, alu Consistoriului român greco-oriental din Aradu, tienuta in 22 Octobre 1871.

Din incredintarea Preșantiei Sele Domnului Episcopu :

Andrei Papp, m. p.
Protosincel, că presidinte substitutu.

Estradatu prim referinte :

Petru Petroviciu, m. p.
Asesoru consistorialu.

Delegatiunea societății academice rom.

Premiul Alexandru Ioanu I.

Conformu decisionei luata de societatea academică română, in siedintă din 3 Septembrie, pentru cea mai buna traducere a opului lui Cesare; de Belo-Civilii cu anecele Belo-Alexandrino, Africano et. Hispaniens, se publica concursul cu program'a și condițiunile următoare :

1. Traducerea va fi într'o limba românescă curată și eleganta, cautându a se reproduce și în traducere ciblitătile originalului.

Se lasa însă în vedere traducatorului a dă note critice asupr'a difertelor lectiuni ale locurilor obscure din tezutu, cum și asupr'a terminelor și nomenilor proprii.

2. Terminul concursului, cându manuscrisele au sa vina in cancelari'a societății academice, este 15. Iuliu 1873, st. v.

Cele venite mai tardiv nu se voru luă in considerațione.

3. Manuscrisele se cere sa fie scrise curată, legibili și de mân'a strina, bine legate in fascicule și paginate.

3. In fruntea manuscriptului va fi scrisa o devisa săa moto in veri-ce limba și totu de mân'a strina.

5. Pre lângă manuscris se va alatura și o scrisore inchisa in plieu, sigilata cu sigilu fără inițialele autorului, adresata către societatea academică și purtându pre adres'a din afara devis'a manuscriptului scrisa ierasi de mân'a strina, iera in intru numele traducatorului.

6. Manuscrisele se voru cenzură și judecă prin secțiunea filologică, care va propune societății academice, in siedintă plenaria, premiarea aceluia dintre operatele venite care va merită premiul destinat pentru asta lucrare.

7. Manuscrisele nepremiate se voru pastră in archivele societății pâna ce se voru reclamă de autorii loru, ale căroru numeni remânu necunoscute, fiind ca plicurile ce le voru coprinde nu se voru deschide.

8. Premiul designtu pentru acesta lucrare, din procentele fondului Alexandru Ioanu I, este de lei noi 1,200.

Presedinte, A. Treb. Laurianu
Secretarul-generalu, I. C. Massimu.

Premiul Alexandru Odobescu.
Conformu cu decisionea societății academice-române, luata in siedintă din 13 Septembrie 1871,

se publica concursu pentru cea mai buna lucrare istorica asupr'a poporelor cari au locuitu țările române de-a steng'a Dunarei mai înainte de conqist'a acestor țările de către imperatorele Trajanu.

A. Aceste cercetări voru fi indreptate:

1. Asupr'a geografie antica a Daciei din timpul anterior asiediamintelor române dintr'ens'a.

2. Asupr'a originei denumirilor și distincțiilor etnografice ale poporelor cari au locuitu aceste țările.

3. Asupr'a religienei, institutiunilor, legilor și usurilor și gradului de civilizație ale acestor popore, avandu-se in vedere și monumentele de ori ce natură cari s'au potutu pastră de la denele.

4. Asupr'a vestigielor remase din limbile loru.

5. Concurrentii voru trebui sa estraga notiuni pre cătu se pote mai complete din autorii antic (Elenii și Latinii) cari au atinsu aceste subiecte, și totu-oda sa supuna la o critica comparativa plina de atentinne tōte opinioanele principali emise de invetitii istorici și archiologii moderni asupr'a materiilor din programa. Printr'unu asemenea studiu, concurrentii voru trebui sa-si formeze o opinione critică, pre care o voru intemeia pre argumente scientifice.

6. Scrierea va avea o distribuție sistematică; ea va fi redusa in limb'a română cu unu stilu corect și limpede. Textulu disertației va avea o intindere aprosimativa că de 200 pagine in 8° de tiparul cu litere garmondu.

Cuantitatea și extensiunea notelor anexasale la tezutu suntu lasate la dispoziție autoriloru.

B. Condițiuni.

1. Manuscrisele voru fi tramise la delegația societății academice curatul presepte de mân'a strina, fără de a portă nomele autorului, ci numai o devisa scrisa alătu pre manuscrisul cătu și pre unu alaturat plicu sigilat, care va contine numele și adres'a autorului.

Terminul designtu pentru admisiunea manuscriselor este pâna la 15 Iuliu anulu 1873.

2. Disertaționile voru fi judecate de societatea academică, care va decerne premiul aceluia care va fi recunoscuta ca satisface tōte condițiunile programei.

3. Premiul care se va potea decerne in anulu 1873 va fi in suma de o mie lei noi, plusu interesele ce capitalulu acest'a va fi produsu pâna la la epoc'a decernării premiului.

4. Nepresentându-se nici unu manuscris pâna la terminul mai susu designtu, se va prelungi concursul inca pre unu anu, adeca pâna 1874, adaogându-se la premiu și interesele sumei pre alu treilea anu.

Presedinte, A. Treb. Laurianu.
Secretarul, I. C. Massimu.

Romania.

Despre congresul presei române in București serie „Telegrafulu“ urmatorele :

Fidei angajamentului publicănumu numai lucrările cele definitive ale areopagului diaristicel române.

Pâna Vineri său s'au votat numai patru articoli din proiectul majoritatiei, căroru minoritatea le-a opusu noue articoli dintr'unu contr'a proiectu. Proiectul majoritatiei este combinatul este felu, in cătu mân'e său poi-mâne tovarosi'a se va desface, dupa modelulu tuturor coalitionilor, căci nici unu articolu nu este completu și claru, ci totu numai fruse cu dôue intileșuri.

Contra-proiectul minoritatiei, compusu din diuariile „Telegrafulu“, „Poporulu“, „Opiniunea Publică“ și „Column'a lui Traianu“, plusu membru onorifici dd. dr. V. I. Vladescu, dr. Bîrbu Constantinescu, N. At. Popoviciu, Tudorul P. Radulescu și B. P. Radulescu, tindu a stabili o adeverata programă a viitorului mare partitu naționalu.

Primul articolu din contra-proiectul minoritatiei, dupa cum s'a presentat in congresu, este:

Art. I. „Nationalitatea mai pre susu de tōte.

„Desvoltarea națională prin democratia.

„Naționalitatea și democratia nu admitu opozititate.“

Maioritatea a respinsu acestu articolu, votându pre alu seu carele sună asiă:

Art. I. „Naționalitatea, interesele și libertățile ei, trebuie a fi regul'a noastră de conduită a tuturor in tōte ramurile activității publice și private.

„Naționalitatea este complexul intregului popor român; adeverat'a politica națională nu pote admite asuprira unei părți din națune prin ceea-lalta.

„Pre'sa va loplă dura pentru realizarea unui guvernament român de susu pâna diosu prin națune și pentru națune, intemeiatu pre adeverat'a libertate națională.“

Serman'a naționalitate română este subordonată la statătea conditioni vagi și controversate, in cătu pâna și d. Bolduru Latiescu va subscrive acestu articolu, strigându spoi cu emfazu ca Muntenii asuprescu pre Moldoveni, căci ce altă pote însemna expresiunea: asuprira unei părți din națune prin ceea-lalta?

Interesele și libertățile nefindu definite și precise, d. Ioanu Ghica va repeta vechi'a sea teoria, ca impămentenirea evreilor și desființarea yamilor trebue facute in interesulu și pentru libertatea României!

D. Titu-Liviu Moisescu dicându: Naționalitatea in limitele adeverului, scia că prima elasticitatea „adeverului“ pote sa ucida naționalitatea; majoritatea congresului presei române dice: Naționalitatea in limitele intereselor și libertătilor ceea ce in fondu nu difera!

Sal pasimă mai departe! Sal pasimă mai departe! Dupa articolele I, minoritatea an propusul urmatorii trei articoli:

Art. 2. Pre'sa română va combate cu tăria ori-ce incercare, directă sau indirectă, de a coloniza România cu elemente straine.

Art. 3. Pre'sa română nu va incela de a cere dela poterile Statului luarea urmatorelor mesuri contr'a invaziunii economice-politice a evreilor, cari, intre cele-lalte formează in România avant-gard'a germanismului:

a) Poprirea de a locu sub ori-ce pretestu in comune urbane;

b) interdictiunea in comune urbane:

1. de a colportă;
2. de a tine în taverne și a negocia cu obiecte de consumație;

c) oprirea de a exercita profesiunea de medici și de farmaciști;

d) înlaturarea dela ori-ce întreprinderi publice;

e) denunțarea și desființarea tuturor convențiunilor, in polarea căroru, prin frauda și sub alte nume, evreii slăpesc in România, contra legei, proprietății teritoriale.

f) Respingeră pre viitorul dela scutari'a româna a nouelor cărduri de evreime.

Art. 4. Pre'sa română va lobi in tōte moduri acea propagandă franc-masonie, prin care in forma nationalismulu se negă și se sacrifică in favoarea unui utopic umanitarism, iera in fondu întră doctrina se reduce la funest'a massima: să-te ca iubesci tota lumea pentru a avea dreptul de a nu iubi nimică.“

Ei bine, majoritatea a respinsu acesti trei articoli, a respinsu ori-ce alusione la franc-masonii, a respinsu ori-ce combatere a colonielor straine in genere, a respinsu ori-ce mesura categorică contr'a evreilor, și s'a marginuit a vota urmatorela platonică formula:

Art. II. „Germanismulu amenintia pre fatia tării Dunarei. Pre'sa va combate cu tăria ori-ce incercare directă sau indirectă a colonisării tării cu nemii. De asemenea va luptă cu energia contr'a invaziunii sistematice și crescende a jidovimei, acădătă adeverata ante-garda a germanismului. Pre'sa va cere aplicarea cu rigore a legilor existente și luarea de noue eficace mesuri in interesulu ordinei publice și alu moralei contr'a exploatařei ce fac jidovii in România și la care este espousa populationala nostra mai alesu in comunele rurale.“

* * * C. Andrássy ministrul afacerilor externe a depusu juramentul imbracatu in uniforma de colonelu de bonvedi.

* * * Principale Serbiei Milana

Varietăți.

va luă în casatorie pre o sora de a reginei grecesei, după cum se vorbesce acăstă aru și fostu și scopulu călătoriei din urma la Livadi'a.

** Conte de Chambord, unu pretențient vechiu la tronul Franciei, asigură pre Papa într-o epistolă, ca nu e departe tempulu, cându Francia catolică va duci în triumf pre locuito-riulu lui Chsu în patrimoniul Sfintului Petru. Până unu alto în svatuișcesc insa pre Papa sa parasească România și sa călătorească la Francia până ce nu se va deschide parlamentul italianu.

** Unu diuariu politic rus-sescu se dice ca va apărea dela anulu nou incolo în Pragă și inca în limbă rusescă.

** Postale. Deschidiendu-se în 20 drumulu de feru între Clusio și M. Vasiarhei a incetatu plecarea cărului postale la 1 ora din'a spre Clusiu și de Luni plecă numai spre Alba-Iulia și adeca la 2 ore după miezidulu noptiei și la 4 ore după amidi în fia-carele di.

** (Intre proiectele de legi), ce se voră prezenta camerei reprezentantilor Ungariei din partea ministrului de interne, se află și unu proiect de lege privitoriu la regularea fondului regescu, care, precum se aude, se va prezenta deodată cu proiectul de lege despre modificarea legii electorale.

** (În tempulu din urma) s'a vorbitu foarte multu despre moralitatea germanilor. Spre acestu scopu urmăorea statistica nu e fără interesu: Asasinate, omoruri, otraviri. Francia, 82, Germania 377. — Ucideri de copii ne-nascutu. Francia, 54. Germania, 280. — Lovituri și rani. Francia, 45. Germania 1,572. — Violări și atențate la pudore: Francia, 989. Germania, 2669. — Falsuri. Francia, 105. Germania, 1293. — Incendiuri. Francia, 53. Germania 809. — Talharia și fertisiaguri calificate: Francia 97. Germania 658. — Totale: Francia 1,425. Germania 7658 fapte immorali. În fata acestoru cse, nu mai e necesitate de nici unu comentariu.

** (Russia și el ocupa) mereu și foarte activu cu desvoltarea sistemului de căi ferate strategice. Prese unu anu tōte fortăretele din regatul Poloniei voru și unite cu Varsavia; cetățuia acestui oras în va forma unu din unghurile patruletere, cuprinse între Varsavia, Petruburgu, Moscua și Chieu, patrulateru al cărui a centru este Brest-Litewski. — Fabric'a de arme dela Tul'a produce pre fia-care anu 220,000 pusci după sistemu lui Kruk.

** (Statistica). Cu privire la proporțiunea dintre numerulu scărelor poporali și a cărcimelor din imperiul rusescu, circulara septembra trecuta mai prin tōte soile ormatoriele date statistice: în cele 38 de tienuturi ale Russiei celei mari numerulu scărelor poporali e 10,091, a cărcimelor 140,855; în cele 9 tienuturi polone și în Basarabia, scăle poporali suntu 1,991, cărcime 38,781; iera în cele 3 provincie baltice se află 1,969 de scăle poporali, și 6,497 de cărcime; — prese totu, scăle poporali în imperiul rusescu, de prese 60 de milioane de suslete, suntu 14,651, cărcime inse 186,133. — Va sa dică, numerulu cărcimelor în Russia e aproape de 13 ori mai mare, de cău celu ală scărelor poporali; adeca în Russia parintescul guverno mai multu ingrițesc de setea poporului după spirituoșe, de cău după spiretualia.

Credemus inse, ca nici în imperiul nostru austro-ungurescu proporțiunea nu va fi multu mai favorabilă; atâtă celu puinu scim din statistică, ca — în vre-o 4,000 de comunități nu se află de felu scăle, nu cunoscemus inse nici o comunitate fără 1, 2, și 3 cărime!

(O convorbire cu Imperatul Napoleonu.) Unul din corespondenții diariului "Times" a avut la 22 Oct. o convorbire cu imperatul Napoleon la Chislehurst. Reproducemus aceasta convorbire asiā pre cum o publica fōia angloza, de ore ce ea pare interesanta în mai multe privinție. Iēta ce scrie corespondentele aceluui diuariu: Imperatul dice: „Se pretinde ca bonapartistii conspiră. Eu nu credu acăstă. Nu suntu de cău partite, cari, sentiendu-se în minoritate, facu recursu la asemenea midilōce pericolos. Nu conspiră de cău acel omeni, cari voiesc să impuna opinionea loru. Dececa a statu cine-va 23 de ani, că mine, în fruntea unei netuni mari, și n'a fostu preocupatu de cău de ideea, de a asigura binele tineri, elu 'si conserva sentiu demnității sele, conscientia dreptului seu, și nu vré sa scia de intrigele meschine, cari injosesc pre acel ce uséza de densele. Fără ilușuni și fără descuragiare acceptu totu dela justitia poporului francesu și me supunu destinului meu, fia decretele provedintiei ori care aru și. Si apoi, cându a cadiotu cine-va dintr-o positione asiā de inalta, primula sentiuementu ce incercă nu este acel de a se urcă iera-si la acea inaltime, ci a studiu cauzele caderei, pentru că sa-si pôta esplica conduită sea si respinge columniele, recunoscându in acel-a-si tempu si gresielile sele. Privirile se indreptăza atunci mai multu spre trecutu de cău spre viitoru, și omulu tindu mai multu la o reabilitare de cău la restaurație. De aci emānu si legitim'a dorintia, de a recurge la publicitate, spre a respinge atacurile inuste si a corige opinionele retacite. A lumina opinionea publica prin scrieri adeverate este detori'a acelor' ce suntu persecutati de sorte, pre căndu ori ce incercare prematura de a restaura imperiul n'aro servi de cău a impedeacă reacțiunea morală, care a inceputu dejă a se aretă. Amu spusu acăstă la tōte personele din Francia, cari au venit sa me visiteze. Eu nu voi, li-amu disu, nici intrige, nici comploturi. Francia are nevoie de pace, pentru că sa se radice in urmă desastrelor sele; mare aru si culp'a aceluia, care aru voi sa o turbure dintr'unu interesu personalu. Guvernul actualu nu este de cău provisoriu si nu esclode pentru viitoru nici o forma de guvern; a tindu la restornarea sea aru si o actione rea, cu tōte acestea dreptulu meu ramâne intactu, si pâna cându nu va fi intrebătu poporulu int'nu modu regulat, nu va poté sa me impece nici o decisiune a camerei de a fi suveranul legitim'u ală Franciei. Multi oficieri mi-au scrisu că sa me intrebe, dececa trebuie sa se pună la dispositiunea guvernului actualu si dececa i deslegă de juramentulu loru; eu li-amu respunsu, ca cestiginea fiindu pusa odata intr'unu modu claru intre ordine si anarchia cea mai desastrōsa, sa nu esite a servi tineri loru, dara ca eu nu i potu deslegă de juramentulu loru pâna cându nu ya si alesu natiunea întręga print'nu votu directu unu guvern definitiv. Asiā dara me invelescu, precum vedi, că si bărbatul lui Oratiu, în dreptulu meu si in resignațiea mea. Tare in conștiint'a mea, punu freu impaci-

enție unor'asi disprețiuiesc renegările si insultele celor alti. Vedu cu ore-care satisfacție, ca republică este silita a lăua represalie in contr'a acelor' a, cari au atacatu in cursu de 23 de ani guvernul meu, si a recurge la cele mai multe măsuri, pre cari le-am credut si eu indispensabile pentru mantinerea ordinei; dară fiindu ca eu nu sum omulu vreunui partit, acestu sentiuementu face locu in inim'a mea pentru unu altul mai poternic: dorerea, de a vedé destinele Francei lasate in voi'a intemplieri a furei factiosilor, a slabitiunei celoru de potere si a cererilor implacabile ale strainului."

Concursu.

Pentru statuina invetitorescă dela Apoldu de susu se scrie concursu pâna la 20 Novembre a. c.

Emolumentele suntu 120 fl. vs. si quartiru liberu, si lemne de incalditul pentru scola si invetitoriu.

Apoldu de susu 5 Noemvrie 1871. Comitetul parochialu

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Camardinescu cu Fili'a Boiulu de josu in protopresbiteratul Iliei, statutoru din 150 familii, se scrie concursu pâna la 14 Novembre 1871, in care d'va fi si alegerea de parochu.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiale cu două încaperi — camara — siura — si grădin'a casei de 1325 orgii cuadrati parte aratore, parte fanatie.

2. Venitulu stolare indatinatu, si dela tōta famili'a cete 3 ferdele cucuruzu cu ciocani.

Doritorii de a ocupă acesta statuina, au sa asternă concursele loru instruite in sensulu "Statutului organicu" la scaunulu protopopescu in Ilia pâna in terminulu presipu,

Ilia 19 Octombrie 1871.

Cu intielegerea comitetului parochialu.

Ioane Orbonasius,

(3-3) protopopu.

Concursu.

Pentru ocugarea statuinei invetatorescă la scola gr. or. din Șiesuri protopopiatulu Zarandului se deschide concursu pâna in 15 Dec. a. c. Emolumentele impreunate cu acestu postu suntu: Salariu anualu de 200 fl. v. a., 4 stângini de lemne si quartiru liberu.

Doritorii de a avea acestu postu au de adresă suplicele loru la subsemnatulu in Bradu.

Bradu, 1 Novembre 1871.

In contielegere cu comitetul parochialu.

Nicolau I. Mihailianu,

(3-3) protopopu.

Burs'a de Vien'a.

Din 9/21 Novembre 1871.

Metalicele 5% 58 30 Act. de creditu 310
Imprumut. nat. 5% 67 80 Argintulu 116 90
Actiile de banca 820 Galbinulu 5 88

„ALBIN'A“

Institutulu de creditu si de economii

„ALBIN'A“ se prelungesce prin acăstă pâna in 30 Novembre c. n. a. c. cu acelu adaosu, ca alta prolungire nu va mai urmă la nici o intemplare. Condițiunile rămân cele cunoscute.

Sabiu, in 14 Octobre 1871.

(3-4) Redactoru responditorin Nicolau Cristea

Editoru si tipariu tipografiei archidiocesane.

Comitetul fundatoriu.